

jištění výživného, současně exekuce uhražovací pro dospělé výživné, neplatilo-li v době navrhované a povolené exekuce ještě ustanovení § 6 zákona ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, R I 318/31.)

Soud prvního stoli ce vyhověl návrhu vymáhajícího věřitele, by mu byla povolena exekuce k zajištění nároku na poskytování výživného od 16. prosince 1930 do 15. prosince 1931. Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle § 372 ex. ř. lze k zajištění nároků na poskytování výživy povolit k návrhu výkon exekučních úkonů, musila-li již jednou býti vedena exekuce proti dlužníkovi k vydobytí dospělých splátek výživného. Může tedy tato exekuce zajišťovací býti povolena jen, následuje-li po exekuci k vydobytí dospělého nároku na výživné již jednou povolené. Že by uhražovací exekuce předcházela návrhu na zajišťovací exekuci, strana vymáhající netvrdí. Skutečnost, že se strana vymáhající současně domáhá exekuce uhražovací pro dospělé výživné, nedostačuje (viz také rozhodnutí čís. 8008 sbírky n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud vyslovil v napadeném usnesení, že nestačí pro povolení zajišťovací exekuce pro výživné podle § 372 ex. ř., domáhal-li se vymáhající věřitel, žádaje o povolení exekuce k zajištění výživného, současně exekuce uhražovací pro dospělé výživné. Názor ten se kryje se zásadou vyslovenou nejvyšším soudem již v rozhodnutí čís. 8008 sb. n. s. a stěžovatel napadá jej neprávem jako nesprávný, jde-li, jak jest ze spisů patrné, o první návrh na povolení uhražovací exekuce. Od názoru toho nemá nejvyšší soud příčinu se uchýliti v tomto případě ani přes ustanovení § 6 zákona ze dne 16. prosince 1930 čís. 4/1931 sb. zák. a n., ježto ustanovení zákona toho neplatilo ještě v době navrhované a prvním soudem povolené exekuce, která jest pro posouzení věci rozhodná, a proto se také stěžovatel dovolává neprávem tohoto ustanovení zákona.

Čís. 10749.

Otázku, zda postup pohledávky mezi manželi vyžaduje formy notářského spisu, jest posuzovati podle základního právního jednání, jež bylo právním důvodem postupu.

Manžel není povinen, by manželce právním jednáním mezi živými poskytl nebo zabezpečil vdovské zaopatření. Učinil-li tak přece, šlo o darování.

Při postupu pohledávek z právního důvodu darování lze shledati darování se skutečným odevzdáním v tom, že se stalo odevzdání postupní

listiny nebo jiné listiny podle § 427 obč. zák. postupníku za vyrozumění dlužníka o postupu.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Rv I 542/30.)

Proti žalobě, již se domáhala pozůstalost po advokátu na žalované pozůstalosti zaplacení palmární pohledávky, namítla žalovaná mimo jiné, že advokát postoupil část pohledávky své manželce. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d uvedl v otázce, o níž tu jde, v d ů v o d e c h : Jako zvláštní oddíl výtky nesprávného právního posouzení věci poukazuje žalovaná k tomu, že neprávem zamítnuta byla námitka nedostatku aktivního oprávnění žalující pozůstalosti co do 25.000 Kč postoupených prý Heleně K-ové. Strana žalovaná nesrovnává se se stanoviskem prvního soudu, že postup dopisem ze dne 13. července 1927 právně nenastal, poněvadž nebylo dbáno formy notářského spisu podle zákona ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák. Žalovaná napadá názor prvního soudu tím, že není třeba k platnosti postupu titulu, že ku pohledávkám jako nárokům rázu obligačního, nikoli věcného, není vlastnictví a že proto první soud jest na omylu, míně, že postup jest neplatný, poněvadž postupitel a postupník v době postupu byli manžely. Názor prvního soudu jest správný. Dovozuje-li žalovaná z § 1375 obč. zák., že ku platnosti postupu není zapotřebí titulu, protože tam stojí, že strany mohou svá — jak je žalovaná jmenuje — »domnělá« (willkürkliche) práva a závazky měniti, jest k tomu podotknouti, že se tu míní práva, o nichž mohou strany podle své vůle pořizovati, na důkaz viz slovo zcizitelná práva (veräusserliche Rechte) v § 1393 obč. zák. na rozdíl od tamtéž zmíněných osobních práv, jež zanikají s osobou, na níž lpí a jež tudíž předmětem odstupu býti nemohou, takovými zcizitelnými právy mohou právě býti i pohledávky, a je-li možno nevšimnouti si otázky, je-li k pohledávkám možno vlastnictví čili nic, protože jest to nerozhodné, jest jisto, že pohledávky odstoupiti lze a jde jen o to, z jakého důvodu a jakou formou se postup děje. V prvním směru jako právní důvod vzniku pohledávky může býti různý, musí přirozeně i tu býti právní důvod změny pohledávky, jenž může býti různý (§§ 1375, 1392, 1400, 1404 obč. zák.) a může zejména býti úplatný nebo bezúplatný, tedy darování (§§ 864, 1392 obč. zák.), z něhož tedy také vzniká pohledávka (§ 938 obč. zák.), mající za předmět zcizitelná, tedy přenosná práva. Co do formy postupu jest ovšem pravda, že postup pohledávky mezi manžely v taxativním výpočtu shora zmíněného zákona výslovně není uveden, ale právem poukázal již první soud k tomu, že se ani netvrdí, že za poskytnutí 25.000 Kč Dr. K-em jeho manželce byla poskytnuta protihodnota. Tvrdí-li žalovaná nyní v odvolání, že to bylo a jest právním jednáním úplatným a nikoliv darováním (§§ 864 a 940 obč. zák.), jest to nejen v řízení před první stolicí netvrzenou okolností, tudíž nedovolenou novotou, ale není to podloženo ani fakticky ani právně; fakticky ne, neboť se ani netvrdí, co bylo úplatou, a právně ne, neboť poukaz na § 91 obč. zák. tu není na místě, ano se tam mluví o povin-

nosti manželově, poskytovat manželce výživu, tedy vtomně o právu manželčině požadovati výživu, právu to ryze osobním, prýštícím z práva rodinného, tedy o právu mezi živými, zanikajícím smrtí jednoho z manželů. Jednání manželovo směřující k zaopatření manželky nelze odvozovati proto z § 91 obč. zák. a nelze tím vyvrátiti správný náhled prvního soudu, že Dr. K. nebyl právně povinen tímto způsobem zaopatřovati pozůstalou vdovu jednáním mezi živými. Když pak — jak řečeno — tu nebylo úplatnosti, jde o darování bez odevzdání, k němuž formy notářského spisu potřebí bylo a nebyla-li zachována, není postup platným a pohledávka Dr. K-a patří do jeho pozůstalosti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Pochybené jsou právní vývody dovolání o otázce, zda postup 25.000 Kč ze dne 13. července 1926 jest platný i bez formy notářského spisu. Je sice pravda, že zákon ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák. při výpočtu právních jednání mezi manžely vyžadujících k platnosti formy notářského spisu, nejmenuje postup. Právě proto však jest nutno, jak vyloženo již v četných rozhodnutích nejvyššího soudu (srv. rozh. čís. 6592, 7650 sb. n.s.), posuzovati otázku, zda postup pohledávky mezi manžely vyžaduje formy notářského spisu, podle základního právního jednání, jež bylo právním důvodem postupu. Šlo-li by v souzeném případě, jak dovolání tvrdí, o »úplatné jednání«, o placení dluhu, bylo by v postupu zahrnuto též uznání dluhu a vyžadovalo by podle § 1 písm. b) řeč. zákona k platnosti zřízení notářského spisu. Avšak podle zjištění nižších soudů nešlo o placení dluhu, o dání na místo placení, nýbrž šlo o to, poskytnouti Heleně K-ové zaopatření pro případ jejího vdovství. Správně uznaly nižší soudy, že z ustanovení § 91 obč. zák. nelze usuzovati na povinnost manžela, by manželce právním jednáním mezi živými poskytl aneb zabezpečil vdovské zaopatření. Učinil-li tak přece, nešlo o plnění povinnosti, nýbrž šlo o darování podle § 938 obč. zák. Darovací smlouvy však vyžadují ke své platnosti taktéž zřízení notářského spisu, staly-li se bez skutečného odevzdání. Při postupu pohledávek z právního důvodu darování lze podle dávno ustáleného rozhodování (srv. rozh. čís. 9793 a judikát čís. 142 býv. víd. nejv. soudu čís. 650 sb. Gl. Ung. n. ř.) ovšem shledati darování se skutečným odevzdáním v tom, že se stalo odevzdání postupní listiny nebo jiné listiny podle § 427 obč. zák. postupníku za vyrozumění dlužníka o postupu. Ale že se v souzeném případě odevzdání takových listin postupníku vůbec stalo, nebylo rozsudky nižších soudů zjištěno, a nemá ani jinak v přednesu stran skutkového základu. Jde tedy skutečně o darování postupem pohledávky bez skutečného odevzdání. Darování to vyžadovalo k platnosti zřízení notářského spisu a není platné, an zřízení nebyl. Tím plně vyvrácena i dovolatelova námitka nedostatku aktivního oprávnění ke sporu.